

Αναφορικές προτάσεις

1. **Ο ρ ι σ μ ό ς :** Λέγονται αναφορικές, γιατί αναφέρονται σε κάποιον όρο άλλης πρότασης που υπάρχει ή εννοείται από τα συμφραζόμενα (ουσιαστικό, αντωνυμία ή επίρρημα).
- Σίτω τοσούτω ἐχρήτο, ὄσον ἡδέως ἦσθιεν
  - Ἐμμένω οἷς ἄρτι ἔδοξε ἡμῖν (=τούτοις, ἃ ἔδοξε...)
2. **Ε ι σ α γ ω γ ῆ :** εισάγονται με:
- α. **αναφορικές αντωνυμίες**, ὄς, ὄστις, ὄσπερ, οἷος, ὅποιος, ὄσος, ὀπόσος, ὀπότερος, ἡλίκος, ὀπηλίκος, ὀποδαπός.
  - β. **αναφορικά επιρρήματα**
οὔ, ὄπου, ἔνθα, ἴνα (= ὄπου), ὄθεν, ὀπόθεν, ἔνθεν (= ἀπό ὄπου), οἷ, ἡ, ὄποι, ὄπη, (=ὄπου), ὡς, ὄπως, ὡσπερ, ἡπερ, καθάπερ, οἷον, οἷα (= ὄπως, ὄπως ακριβώς), ὄσον, ὄσω.
3. **Διακρίνονται σε:**
- α. αναφορικές προσδιοριστικές ή διασαφητικές
  - β. αναφορικές επιρρηματικές
  - γ. αναφορικές παραβολικές

α) Αναφορικές προσδιοριστικές ή διασαφητικές

1. **Ο ρ ι σ μ ό ς :** Αναφέρονται σ' έναν όρο άλλης πρότασης, του οποίου ορίζουν με μεγαλύτερη ακρίβεια το περιεχόμενο ή το διασαφηνίζουν καλύτερα.
- Ἦν τις Φιλλίδας, ὄς ἐγραμμάτευε τοῖς πολεμάρχοις (= Φιλλίδας: γραμματεὺς)
2. **Ε ι σ α γ ω γ ῆ :** Εισάγονται με: α. αναφορικές αντωνυμίες, β. αναφορικά επιρρήματα
3. **Συντακτικός ρόλος:** Χρησιμεύουν για:
- υποκείμενο:** ὀπόσοι οὔν οὔτω γινώσκουσιν οὔκ ὀρθῶς γινώσκουσι

αντικείμενο: Κύρος έχων οὖς εἴρηκα ὠρμάτο ἀπὸ Σάρδεων
κατηγορούμενο: οὗτός ἐστιν, ὃς ἀπέκτεινε τοὺς στρατηγούς
ποιητικό αίτιο: πεισθεῖς ὑφ' ὧν ἐπεισθης (= ὑπὸ τούτων ὑφ' ὧν...)
δοτική προσωπική: καλὸν τό θνήσκειν οἷς ὕβριν τό ζῆν φέρει
παράθεση: ἦν τις Φιλλίδας, ὃς ἐγραμμάτευε τοῖς πολεμάρχοις
επεξήγηση: Ὡ Κλέαρχε, ἀπόφηναι γνώμην, ὃ,τι σοι δοκεῖ
επιθετικός προσδιορισμός: οἱ παρὰ τούτου ρηθέντες λόγοι καὶ δι' οὓς
 ἅπαντα ἀπώλετο αἰτιοὶ εἰσι
γενική αντικειμενική: Τισσαφέρνης σατράπης κατεπέμφθη ὧν αὐτός πρόσθεν
 ἦρχε καὶ ὧν Κύρος
 επιρρηματικοὶ προσδιορισμοὶ τόπου, τρόπου, χρόνου, ποσού (ὅπως κάθε
 επίρρημα)
 - Ἄνεπαύοντο, ὃπου ἐτύγχανεν ἕκαστος
 - Οἱ Πελοποννήσιοι ἀνεχώρησαν ἐμμείναντες χρόνον, οὗ εἶχον τὰ σιτία
 Δοτική οργανική: Ὅπλα κτῶνται, οἷς ἀμύνονται τοὺς ἀδικοῦντας

4 . Ε κ φ ο ρ ά :

Εκφέρονται:

- α. Οι κρίσεως με τις εγκλίσεις των προτάσεων κρίσης (οριστική, δυν. οριστική, δυν. ευκτική)
 β. Οι επιθυμίας με τις εγκλίσεις των προτάσεων επιθυμίας (κυρίως υποτακτική και ευχετική ευκτική)
 - Οὐκ ἔστιν οὐδείς, ὃστις οὐχ αὐτόν φιλεῖ
 - Ἡξίου τήν αὐτήν γίνεσθαι ζημίαν, ἥσπερ ἂν αὐτός ἐτύγχανεν
 - Εἶπεν τῷ εἰργμοφύλακι ὃτι ἄνδρα ἄγοι, ὃν εἴρωξαι δέοι
 - Εἰς καλὸν ἡμῖν Ἄνυτος ὃδε παρεκαθέζετο, ὧ μεταδῶμεν τῆς ζητήσεως
 - Λέγουσι καὶ ἄλλους τινὰς πόρους ὧν ἔλεσθε (προστακτική) ὃστις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ
 - Τίς δ' ἂν ἄλλος μᾶλλον, ὃ μὴ γένοιτο, ἀνατρέψει τήν πόλιν

5 . Α ρ ν η σ η :

Δέχονται ἄρνηση οὐ ἢ μή

- α. Σημείωση. Το αναφορικό, ὅταν βρισκεται στην αρχή περιόδου ἢ ημιπεριόδου, εισάγει κύρια πρόταση, ἀν
 στην περίοδο ἢ ημιπερίοδο αὐτή δεν ὑπάρχει ἄλλη κύρια πρόταση μεταφράζεται με δεικτική
 (σπάνια προσωπική) ἀνωθυμία καὶ ἕναν ἀπὸ τοὺς συνδέσμους δέ, μέντοι, γάρ, οὖν
 - Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ ἄγγελοι ἀπήλαυνον καὶ ἦκον ταχύ· ᾧ (= τούτῳ δε) καὶ δῆλον ἦν ὃτι
 ἐγγύς που ἦν βασιλεύς
 - Πῶς οὖν ἂν ἔνοχος εἴη Σωκράτης τῇ γραφῇ; ὃς (=οὗτος γάρ) ἀντί μέν τοῦ νομίζειν θεούς,
 φανερός ἦν θεραπεύων τοὺς Θεούς;

- β. Σημείωση. Το "ὃ,τι μή" = πλὴν, ἐκτός ἀπὸ (ἀν δεν συνοδεύεται ἀπὸ ρήμα)
 - οὗτ' ἐπὶ θεωρίαν ἐξῆλθεν ὃ,τι μή ἀπαξ εἰς Ἴσθμόν

- γ. Σημείωση. Το "ὃσον οὐκ" = σχεδόν
 - Καὶ γάρ ἐλέγετο ὃτι Ἰφικράτης τε ὃσον οὐκ παρείη.